

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADINLARIN HER TÜRLÜ ŞİDDET VE AYRIMCILIĞA MARUZ KALMALARININ ÖNLENEREK
BU ALANDAKİ MEVCUT DÜZENLEMELERİN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ VE ALINMASI GEREKEN
EK TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/696, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835)

TUTANAK DERGİSİ

10'uncu Toplantı
14 Ocak 2025 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi 'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, Komisyonun bugünkü gündemine, Kamu Başdenetçisi Mehmet Akarca'ya, Komisyonun yaptığı çalışmalara, bu haftaki çalışma programına ve Kamu Başdenetçiliğinin bugün yapacağı sunumun önemine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Sevdâ Erdan Kılıç'ın, önceki Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç'a selamlarını ilettiğine ve yeni Kamu Başdenetçisi Mehmet Akarca'ya hayırlı olmasını dilediğine ilişkin açıklaması

IV.- SUNUMLAR

1.- Kamu Başdenetçisi Mehmet Akarca'nın, Kamu Denetçiliği Kurumu, insan hakları ihlali açısından kadına yönelik şiddet sorunu, Kamu Denetçiliği Kurumunun kadına yönelik şiddet ve ayrımcılıkla mücadele alanında yürüttüğü izleme, rehberlik, koordinasyon ve farkındalık artırıcı faaliyetleri ve istatistiki bilgiler hakkında sunumu

2.- Kamu Denetçisi Fatma Benli Yalçın'ın, Kamu Denetçiliği Kurumu olarak farkındalık ve bilgilendirme çalışmalarında esas aldıkları hususlar hakkında sunumu

V.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Kamu Başdenetçisi Mehmet Akarca ve Kamu Denetçisi Fatma Benli Yalçın tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADINLARIN HER TÜRLÜ ŞİDDET VE AYRIMCILIĞA MARUZ KALMALARININ ÖNLENEREK
BU ALANDAKİ MEVCUT DÜZENLEMELERİN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ VE ALINMASI GEREKEN
EK TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/696, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835)

-----0-----

10'uncu Toplantı
14 Ocak 2025 Salı

-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kadınların Her Türü Şiddet ve Ayrımcılığa Maruz Kalmalarının Önlenerek Bu Alandaki Mevcut Düzenlemelerin Gözden Geçirilmesi ve Alınması Gereken Ek Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 16.08'de açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu, Komisyonun bugünkü gündemine, Kamu Başdenetçisi Mehmet Akarca'ya, Komisyonun yaptığı çalışmalara, bu haftaki çalışma programına ve Kamu Başdenetçiliğinin bugün yapacağı sunumun önemine ilişkin açıklama yaptı.

İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç, önceki Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç'a selamlarını ilettiğine ve yeni Kamu Başdenetçisi Mehmet Akarca'ya hayırlı olmasını dilediğine ilişkin açıklama yaptı.

Kamu Başdenetçisi Mehmet Akarca tarafından, Kamu Denetçiliği Kurumu, insan hakları ihlali açısından kadına yönelik şiddet sorunu, Kamu Denetçiliği Kurumunun kadına yönelik şiddet ve ayrımcılıkla mücadele alanında yürüttüğü izleme, rehberlik, koordinasyon ve farkındalık artırıcı faaliyetleri ve istatistiki bilgiler,

Kamu Denetçisi Fatma Benli Yalçın tarafından, Kamu Denetçiliği Kurumu olarak farkındalık ve bilgilendirme çalışmalarında esas aldıkları hususlar,
Hakkında sunum yapıldı.

Kamu Başdenetçisi Mehmet Akarca ve Kamu Denetçisi Fatma Benli Yalçın tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, toplantıya saat 19.02'de son verildi.

14 Ocak 2025 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.08

BAŞKAN: Mustafa Hulki CEVİZOĞLU (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Asuman ERDOĞAN (Ankara)

SÖZCÜ: Müşerref Pervin Tuba DURGUT (İstanbul)

KÂTİP: Zuhal KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş)

----- 0 -----

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Komisyon üyeleri, Sayın Türkiye Kamu Başdenetçisi, Ombudsman Sayın Mehmet Akarca ve kurum temsilcileri, kıymetli katılımcılar, medyamızın güzide temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

Komisyonumuzun toplantıyı açması için yeterli sayısı vardır, toplantıyı açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, Komisyonun bugünkü gündemine, Kamu Başdenetçisi Mehmet Akarca'ya, Komisyonun yaptığı çalışmalara, bu haftaki çalışma programına ve Kamu Başdenetçiliğinin bugün yapacağı sunumun önemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bugünkü toplantı Komisyonumuzun 10'uncu Toplantısı oluyor. Bilindiği gibi, Komisyonumuz kadına yönelik her türlü şiddet ve ayrımcılığın araştırılması ve önlenmesine yönelik çalışmalarını sürdürüyor. Türkiye ve dünya için çok önemli bir problem. Bunu biz kendi açımızdan Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun bize verdiği yetkiye dayanarak araştırmaya, çözümlemeye ve tartışmaya devam ediyoruz.

Bugün Türkiye Kamu Başdenetçisi, eski adıyla "ombudsmanı" Sayın Mehmet Akarca ve ekibi burada.

Başkanım, tekrar hoş geldiniz.

Sayın Akarca'yı Kasım 2024'te Genel Kurulda yaptığı yeminden de tanıyoruz. Kısaca öz geçmişini kendisinden de rica edeceğiz ama ben birkaç cümle söylemek istiyorum: Sayın Mehmet Akarca hâkim adayı olarak mesleğe başlamış, 18 Ocak 2010 tarihinde Yargıtay üyeliğine seçilmiş, Yargıtay Büyük Genel Kurulunca gösterilen adaylar arasında Cumhurbaşkanımız tarafından 18 Mayıs 2015 tarihinde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına getirilmiş, seçilmiş ve Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından da 24 Mart 2020 tarihinde Yargıtay Birinci Başkanlığına seçilerek 14 Mayıs 2024 tarihine kadar, emekli olana kadar bu görevini sürdürmüştür. Yani ombudsmanlığın yanı sıra, Yargıtay Başkanlığı ve hukukçu sıfatıyla da aramızda bulunması, bu kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığın önlenmesi konusunda başka bir anlam taşıyor. Sayın Akarca, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda da Kamu Başdenetçiliği görevine yemin ederek başlamıştır.

Bugüne kadar çeşitli açılardan olaya yaklaşmaya çalıştık. Sayın Bakanlarımızı, üst kurul başkanlarımızı, uzmanlarımızı, akademisyenlerimizi dinledik. Yarın da Orta Doğu Teknik Üniversitesinden gelecek çok önemli bir profesör akademisyenimizi dinleyeceğiz. Daha sonraki gün, perşembe günü de -Nihan Hanım, siz de hoş geldiniz- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız Komisyonumuzda sunum yapacaklar.

Kamu Başdenetçiliğinin bugün, burada bize sunum yapacak olması şu açıdan önem taşıyor ayrıca, hani "Şiddetle ne alakası olabilir?" denebiliyor, deniyor da. Kamu Başdenetçiliği, Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı olarak çalışıyor yani aslında içimizden bir kurumu dinlemiş olacağız bu sefer, çok önemli. Bu kurum önemli bir rol üstleniyor; yürüttüğü faaliyetler nelerdir, kurumun aldığı kararlar ne yöndedir; bu şiddet ve ayrımcılığın önlenmesi açısından Kamu Başdenetçiliği nasıl bir fonksiyon icra ediyor; önlemler konusunda bir yetkisi, çalışması var mı?

Bütün bunları öğrenmek üzere, Sayın Başkan Mehmet Akarca'ya söz veriyorum.

Buyurun Sayın Başkan.

Bir saniyenizi rica ediyorum kameraların yer değiştirmesi için.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Başkanım, bir iki cümle edebilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Tabii, tabii.

Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, önceki Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç'a selamlarını ilettiğine ve yeni Kamu Başdenetçisi Mehmet Akarca'ya hayırlı olmasını dilediğine ilişkin açıklaması

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Teşekkür ediyorum.

Ben geçmiş dönemde İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyesiydim, ombudsmanlıkta alt komisyon üyesiydim. Şeref Başkanla da çok kıymetli çalışmalar yaptık, buradan da ona selamlarımızı iletelim; onların da emeğine sağlık. Yeni Başkanımıza da hayırlı olsun diyorum. Geçmiş dönemde hakikaten çok kıymetli çalışmalar var, hatta uyarılara, itirazlara uyan kurumlara plaket veriyorduk. Böylelikle diğer kurumlar da daha çok uymaya çalışıyorlardı kurumun uyarılarına. O yüzden hem bu arada zaman kazanmak istedim.

Hayırlı olsun diyorum hem Başkana hem tüm arkadaşlara. Bir kez daha buradan Şeref Başkana da selamlarımızı iletiyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler Sayın Vekilim.

Bir de bir şey daha da var, aslında bunu ben soruyorum, bir soru olarak yönlendiriyorum, öbürleri taleptir. Şöyle: Mesela, siz kadına karşı olan şiddet veya da çocuklara karşı olan şiddet incelendiği zaman kanunlarda ve yönetmeliklerde eksik gördüğünüz veya bu konularda yeni bir siyaset, yeni bir politikanın yaratılmasıyla ilgili sizin çalışmanız oluyor mu, oluyorsa da Meclise mi öneriyorsunuz? Bunu nasıl yaptığınızı ben öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum, kolaylıklar diliyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Peki çok teşekkürler.

Bu arada Genel Kurulda da oylama olacak galiba, bütün vekil arkadaşlar için o da önemli.

Sayın Özbudun Hocam, buyurun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Teşekkür ederim.

Öncelikle sizlere sunuşlarınız için teşekkür ediyorum, 2 değerli meslektaşımı dinlemekten büyük mutluluk duydum.

Ben biraz spesifik bir soru soracağım: Bu yılın "Aile Yılı" olarak ilan edilmesini olumlu buluyorum çünkü asıl olan ailenin korunması. Aile birliğinin korunması sağlanırsa -tabii, kâğıt üzerinde değil, huzur içinde, saygı ve sevgi ortamı içinde o birliğin sürdürülmesi önemli- belki şiddet kaynaklı sorunların da önüne geçmek mümkün olabilir.

Şimdi, aslında bu yılı "Aile Yılı" olarak ilan edilmeseydi de Anayasa'mızın 41'inci maddesinde aile birliğinin korunması biçiminde bir hüküm var, sizler de biliyorsunuz. Sağlık çalışanlarıyla ilgili çok önemli bir sorunu dile getirmek istiyorum bu bağlamda. Tıp hekimi olmak oldukça zor bir iş, gerek o tıp fakültelerinin kazanılması için verilen mücadele gerek altı yıl süren çok zor tıp eğitimi ve ardından gelen TUS sınavı ve onunla birlikte gelen uzmanlık eğitimi başlı başına mücadeleyi ve sabrı test eden bir süreç ve bunun hemen ardından da mecburi hizmet yükümlülüğü başlıyor. Kadınlarla ilgili olarak da kadın hekimlerimizle ilgili olarak da bu noktada ciddi bir sorun var çünkü kadının belli bir doğurganlık yaşı var. Bu zor süreçlerden geçerken evli kadın aynı zamanda çocuk dünyaya getirip çocuklarını büyütebilme mücadelesi veriyor ama bu mecburi hizmet yükümlülüğü düzenlenirken aile birliğinin korunmasına dikkat edilmiyor Anayasa'da böyle bir hüküm yer aldığı hâlde. Böylece kadın hekimler eğer hekim bir meslektaşlarıyla evli değillerse, eşleri de buna anlayış göstermiyor ve aslında çocuğu, eşi, mesleği arasında sıkışarak bir tercihte bulunmak zorunda kalıyor. Bu kimi zaman da huzurlu bir aile birliğinin bozulmasına sebep olabiliyor. Şimdi, Anayasa'mızın 10'uncu maddesine 2010 yılında eklenen bir hüküm var "kadına karşı pozitif ayrımcılık" kuralı. Acaba size kadın hekimler herhangi bir başvuruda bulunuyorlar mı, onların bu mecburi hizmet yükümlülükleri ve aile birliğinin korunması bağlamında bir çözümün bulunabilmesi için? Böyle bir başvuru olmasa da size bu başvuru yapıldığında ne tür bir çözüm önerirsiniz? Bu sorunla hiç karşılaştınız mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Hocam, çok teşekkür ediyoruz ama zorunluluk gereği bir yirmi, yirmi beş dakika ara veriyoruz.

Cevaplarınızı ve sorular var başka, onları da o zaman alacağız.

Kısa bir mola Sayın Başkan.

Kapanma Saati: 17.18

